

8. Кодекс законів про працю України: Науково-практичний коментар / [І. В. Арістова, В. В. Безусий, С. О. Бондар та ін.]; за ред. О. О. Погрібного, М. І. Ішица, І. М. Шоліної. — К.: Правова єдність, 2008. — 456 с.
9. Кодекс законів про працю України: науково-практичний коментар. — Харків: Консум, 2003. — 832 с.
10. Глевська Н. В. Відсторонення працівників від роботи у випадках, передбачених законодавством / Глевська Н. В. // Проблеми законності. — 2009. — № 103. — С. 89-95.

Петров В.Г. Понятие и цель отстранения от работы. — Статья.

Ради устранения ошибок, которые возникают в связи с применением норм об отстранении от работы предложено отнесение отстранения от определенных понятий, связанных, например, с приостановлением работы, освобождением и переводом. Предоставлено определение самого понятия отстранения от работы.

Ключевые слова: понятие, цель, отстранение от работы.

Petrov V.G. Concept and the purpose of discharge from work. — Article.

For the sake of elimination of errors which arise in connection with application of norms about discharge from work it is offered Branch discharges from the adjacent concepts connected, for example, with stay of work, clearing and Transfer. Definition of the concept of discharge from work is given.

Keywords: concept, the purpose, discharge from work.

УДК 351.75(477)

Пілявська І.В.,
здобувачка кафедри
адміністративного та фінансового права
Національного університету
біоресурсів і природокористування

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ КАРАНТИНУ РОСЛИН УКРАЇНИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

В статті висвітлено конституційні основи, структуру, внутрішній зміст та зовнішню форму правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, а також виявлено основні недоліки правового регулювання діяльності державних органів.

Ключові слова: карантин, взаємодія, правоохоронні органи.

Вдосконалення нормативно-правового, організаційного та функціонального аспектів діяльності державних органів є загальнодержавним завданням реформування системи державного управління, на що свого часу було прямо вказано в

Концепції адміністративної реформи в Україні. Але і зараз, в умовах подальшої розбудови нашої держави, це завдання є актуальним та потребує свого вирішення. І саме тому наукова розробка теоретичних та практичних аспектів функціонування органів державного управління, у тому числі питань діяльності окремих державних органів, яким зокрема є Державна служба з карантину рослин України, щодо опрацювання відповідних рекомендацій та пропозицій по вдосконаленню виконання ними функцій держави є необхідним кроком у вирішенні загальнодержавного завдання з реформування механізму державного управління. Однак, слід відмітити, що основою цього вдосконалення повинна складати нормативно-правова основа, що відповідає правовому характеру нашої країни.

Основою вирішення вказаних питань складають наукові дослідження фахівців з адміністративного права, теорії управління і інших галузей права зокрема В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрийко, Ю.П. Битяка, Д.М. Бахраха, О.В. Гаранчука, І.П. Голосіниченка, В.К. Колпакова, В.О. Коплюка, О.П. Коренєва, О.В. Кузьменка, В.І. Курила, В.Я. Малиновського, А.Ф. Мельника, О.Ю. Оболенського, В.Ф. Погорілка та інших. Але, як можна відмітити, в цих роботах, як правило, розглядалися лише загальні питання державного управління та діяльності органів виконавчої влади, що певним чином заклало фундамент для проведення дослідження окремих аспектів функціонування державних органів. Саме тому, для повного та всебічного висвітлення діяльності Державної служби карантину рослин України як окремого державного органу метою цієї статті обрано дослідження питання правового забезпечення такого аспекту її діяльності, яким є взаємодія вказаної служби із правоохоронними органами.

Сутність цього аспекту, на наш погляд, полягає в наявності правового підґрунтя діяльності органів держави в різних сферах державного управління. Отже, основу увагу в статті слід приділити аналізу тих правових норм, якими регламентуються відносини, що виникають під час взаємодії між цією державною службою та правоохоронними органами. Насамперед відмітимо, що витоки правового регулювання діяльності державних органів містяться в нормах Основного Закону, положення якого утворюють певну систему принципів, яку покладено в основу правового забезпечення зокрема діяльності Державної служби карантину рослин, у тому числі в частині її взаємодії з правоохоронними органами. Нами це пов'язується з такою характеристикою нашої держави як правова, що знаходить свій вираз у дії принципу верховенства права (ст. 1, 8 Конституції України). Інакше кажучи за своєю сутністю терм «правова держава» нерозривно пов'язує в єдине ціле два самостійних поняття «держава» та «право», що відображає якісну характеристику основи існування та функціонування держави та її органів, яка є виключно правовою. І можна вести мову про те, що будь-яка діяльність органу державної влади, у тому числі і Державної служби карантину рослин України з реалізації покладених на неї завдань поза правовими межами є незаконною, а її результати нікчемними. Наступним положенням Конституції України є ст. 6, в положеннях якої безпосередньо відображений не тільки принцип поділу влади, а, як ми вважаємо, також закладено основні витоки форм право-

ного регулювання діяльності системи кожного з органів влади. Вважаємо, це має місце завдяки тому, що Конституція України фактично визначає межі (сферу) діяльності відповідної гілки влади по реалізації її повноважень, наприклад, для виконавчої це безпосереднє здійснення функцій державного управління. Ще одним базовим положенням є ст. 19 Конституції України, в якій цій знайшов своє відображення принцип законності. Так, В.К. Колпаков пропонує вважати законність особливим державно-правовим режимом, що забезпечує загальнообов'язковість юридичних норм, сутність якого полягає в підпорядкуванні всіх розпорядженням правового характеру [1, с. 601, 661]. Враховуючи це, можна відмітити, що законність як правовий принцип ставить вимоги до способу здійснення, у нашому випадку взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами. І якщо адаптувати положення ст. 19 Конституції України до предмету нашого дослідження, то його можна викласти в наступній редакції: Державна служба карантину рослин та правоохоронні органи, їх посадові особи зобов'язані взаємодіяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Саме таке розуміння та реалізація наданих цим органам повноважень сприятиме забезпеченню законності в їх діяльності.

З наведеного щодо значення конституційних положень для правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами відмітимо, що норми Конституції України закладають основи для правового забезпечення діяльності органів виконавчої влади; для правового забезпечення взаємодії базовими є конституційні принципи верховенства права, поділу влади та законності; ці норми мають значення системно утворюючих факторів (права основа єдиний фундамент взаємодії, взаємодія частина повноважень органів виконавчої влади, взаємодія здійснюється на ґрунті неухильного дотримання та виконання вимог законів). В цьому контексті погодимося із думкою В.Б. Авер'янова, що система органів виконавчої влади є найважливішим елементом механізму державного управління, а діюча в Україні конституційно-правова модель виконавчої влади містить положення, що закріплюють загальні контури і найважливіші конкретні параметри системи органів виконавчої влади [2, с. 73].

Дослідивши основні характерні риси (конституційну основу та її прояв) правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, слід безпосередньо висвітлити внутрішній та зовнішній прояв цього явища. Так, як ми вже вказали вище, правове забезпечення в якості єдиного фундаменту має виключно правову основу, то внутрішній зміст його пов'язується із тими правовими нормами, яким врегульована діяльність цього органу. Але, як відомо, в безпосередньому житті регулювання суспільних відносин відбувається завдяки конкретним нормативно-правовим актам, що фактично містять правові норми. Відповідно, досліджуване питання стосується співвідношення понять «норма права» та «законодавство».

Сутність цієї позиції розкривається через такі філософські категорії як «зміст» та «форма». Де, під змістом розуміють сутність, внутрішню особливість чого-небудь [3, с. 427], яка виступає у вигляді правової норми, а поняття «фор-

ма» — зовнішній вияв якого-небудь явища, пов'язаний із його сутністю, змістом; або спосіб існування змісту, організація, і зовнішній вираз [3, с. 1543], якою виступає законодавство. Тобто щодо правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами це можна в загальному вигляді визначити таким чином: сутність — правові норми, а зовнішній вияв та спосіб існування змісту — законодавство. І такий підхід до визначення їх співвідношення є доволі усталеною точкою правової науки. Зокрема відмічається, що система права і система законодавства — це тісно взаємопов'язані категорії, що відображають суть права, які співвідносяться як зміст і форма [4, с. 144].

Отже, не відкидаючи важливості та ролі норм права, що є змістом правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, ми, зі свого боку, відмітимо, що основну увагу слід приділяти їх втіленню в реальному житті, їх зовнішній формі існування — законодавству. І це також підтверджується тими положеннями Конституції України (ст. 6, ст. 19), в яких прямо передбачено, що органи виконавчої влади «... здійснюють свої повноваження ... відповідно до законів України» (виділено авт.), а їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (виділено авт.). Де, як відомо, їх сукупність утворює вітчизняне законодавство, на яке в літературі вказується як основний елемент системи правового забезпечення [5, с. 8-9].

Щодо поняття «законодавство», то як показує узагальнення наукової літератури та юридичної практики, це питання має подвійне значення, оскільки при його тлумаченні допускається як широкий, так і вузький підхід. Наприклад, з цього приводу звертається увага, що «поняття «законодавство», розуміється як в широкому сенсі цього слова — усі разом взяті нормативні акти, що і складають систему законодавства, так і у вузькому сенсі, де під законодавством розуміють тільки систему законів [6, с. 220]». В контексті надання переваги широкому чи вузькому значенню цього поняття, слід звернути увагу на офіційне його тлумачення, яке міститься в рішенні Конституційного Суду України від 09.07.1998 № 12-рп/98. Зокрема Конституційним Судом України відмічено, що розгалужена і багаторівнева система джерел права дістала своє відображення у різних термінах, де найбільш поширеним є термін «законодавство». Його треба розуміти так, що ним охоплюються закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції України і законів України. Отже, як бачимо, в правочастосовній практиці розповсюдження набуває поширення позиція широкого тлумачення терміну «законодавство».

Але, звернемо увагу на той момент, що рішення Конституційного Суду України включає в поняття «законодавство» фактично три рівні нормативно-правових актів: Конституцію України — закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України — акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Мі-

ністрів України. В такому розумінні практично залишаються поза межами та виключаються з загального обсягу цього поняття нормативно-правові акти, які також мають важливе значення для регулювання відповідних суспільних відносин. Це стосується нормативно-правових актів уповноважених центральних органів виконавчої влади, якими за своїм статусом є міністерством (наприклад, Міністерство аграрної політики України (Мінагрополітики України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України). В певній мірі це стосується також і нормативно-правових актів спеціально уповноважених органів виконавчої влади у відповідній сфері державного управління (наприклад, Державний комітет України із земельних ресурсів). І не враховувати акти органів виконавчої влади вказаних рівнів (міністерства, служби в складі міністерства тощо), які є складовими механізми зокрема правового регулювання взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, ми не можемо. Так, вказується, що виконавча влада не вичерпується одним лише «виконанням законів» (виконавча діяльність), вона покликана відпрацьовувати шляхи та засоби реалізації законів, займатися поточним управлінням, здійснювати розпорядничу діяльність, де в цих сферах з усіх питань своєї компетенції уряд видає нормативно-правові акти (укази, розпорядження та ін.), що мають підзаконний характер (розпорядча діяльність) [7, с. 98-99]. Тому є всі підстави вважати, що не питання безпосередньо стосується як подальшого уточнення обсягу поняття «законодавство», так і визначення ієрархічної структури цього явища. Спробуємо через з'ясування структури правового забезпечення взаємодії цього органу державного управління дослідити можливість включення нормативно-правових актів міністерств та їх відносно самостійних складових до складу законодавства.

Так, як ми вважаємо, існує можливість виділення структури правового забезпечення діяльності органу виконавчої влади. І в літературі правове забезпечення діяльності тих чи інших органів, як правило, і розглядається саме з точки зору його структури. Можна відмітити, що при аналізі точок зору фахівців чітко простежується поділ нормативно-правових актів в сфері державного управління на дві групи законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, де побудова ієрархічної системи цих актів ґрунтується на їх юридичній силі [8, с. 11], що повністю узгоджується з теоретичними положеннями юридичної науки [6, с. 220]. Наприклад, Ю.В. Мельник, досліджуючи законодавство про місцеві органи виконавчої влади, характеризує його в якості певної системи, яка має декілька рівнів, що обумовлені нормативною сплою акту, що і зумовлює його включення до відповідного рівня (конституційний рівень; рівень законів та інших прирівняних до них актів; рівень підзаконних нормативно-правових актів [9, с. 7]. Є.Є. Ключниченко, розкриваючи питання нормативно-правового регулювання містобудівної діяльності, вказує на наявність структури нормативної бази, яка передбачає такий поділ нормативних актів за правовим статусом та призначенням: законодавство України, підзаконні нормативні акти, регіональні та міські норми і правила [10, с. 5-7].

А як можна зробити висновок з аналізу позиції Т.В. Сараскіної, нормативно-правові акти, якими врегульована діяльність податкової міліції в Україні, за їх призначенням, поділяються на наступні види: спрямовані на визначення правового статусу органу (Конституція та Закони України); пов'язані із закріплення організаційно-правових засад діяльності органу (акти Кабінету Міністрів України), безпосередньо стосуються діяльності органів держави по виконанню покладених на них завдань і функцій (акти спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади) [11, с. 9-11].

З аналізу наведених точок зору можна зробити висновок, що до системи правового забезпечення (регулювання) діяльності Державної служби карантину рослин, в якості невід'ємної складової включаються відповідні нормативно-правові акти, які відносять до групи підзаконних, тобто виданих відповідно до закону, на підставі закону, для конкретизації законодавчих розпоряджень та їх трактування або встановлення первинних норм [7, с. 334].

Отже, враховуючи наведене, відмітимо, що правове забезпечення діяльності Державної служби карантину рослин, у тому числі і в аспекті її взаємодії з правоохоронними органами: здійснюється на підставі відповідного законодавства, яке представляє собою систему нормативно-правових актів; ця система має відповідні рівні, де кожний рівень нормативно-правових актів має власне значення (наприклад, визначення основ правового статусу органу (України «Про карантин рослин»); виділення відповідного рівня (ієрархічної системи цих актів) та визначення його значення (функціональної ролі в правовому забезпеченні діяльності Державної служби карантину рослин) відбувається з урахуванням юридичної сили нормативно-правових актів. Вказане дає можливість визначити взаємну узгодженість, несуперечливість та логічність в системі правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами. І може бути покладено в основу аналізу цієї системи з метою її вдосконалення.

Дослідивши основні аспекти прояву системи правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, спробуємо дати його визначення, в якому б відобразилися його риси. В цьому контексті звернемо увагу, зокрема на позицію Ю.В. Мельника [9, с. 7-8], з аналізу якої можна зробити висновок, що при характеристиці нормативно-правових актів (законодавства) доцільно використовувати систему таких ознак: узгодженість, несуперечливість, ефективність, доцільність, відповідності вимогам нормотворчої техніки. Вважаємо, що ці ознаки відносяться і до правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами.

При формулюванні визначення поняття «правове забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами», звернемо увагу на точки зору С.С. Засулько, С.С. Лукаша, П.В. Кикоть, які досліджували питання правового регулювання в різних сферах державного управління [8, с. 11-12; с. 9; 13, с. 8]. Узагальнення позицій цих науковців дає можливість виділити наступні спільні та найбільш характерні складові правового регулювання: мета —

упорядкування (регулювання) відповідних суспільних відносин; суб'єкти — учасники відносин; зміст — формальне закріплення правової норми; основа — врахування принципів права; походження правового регулювання — від держави.

Отже, під поняттям правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами пропонуємо розуміти — здійснюване з боку держави на ґрунті принципів права формальне закріплення системи взаємоузгоджених правових норм з метою упорядкування (регулювання) відносин, які виникають під час взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, що забезпечує ефективність та результативність виконання відповідних завдань цих органів з боку їх посадових осіб.

Але, як і будь-яке явище реального життя, правове забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами в процесі своєї реалізації має певні недоліки. І як частина правового регулювання взагалі державного управління правове забезпечення взаємодії цієї державної служби з правоохоронними органами властиві загальні недоліки, що мають місце на сучасному етапі розвитку механізму державного управління. Їх виявлено, як ми вважаємо, сприятиме узагальнення точок зору науковців, які досліджували питання правового регулювання в різних сферах державного управління, зокрема Т.В. Сараскіної, П.М. Шеремета А.М. Школика [11, с. 11; 5, с. 9; 14, с. 10]. На їх основі до числа основних недоліків правового регулювання державного управління можна віднести: неповнота визначення положення органів, їх підпорядкованості та підконтрольності вищестоящим органам; невизначеність правових принципів діяльності органів; нечіткість закріплення основних функцій органів, зокрема дублювання окремих управлінських функцій; суперечність положень окремих нормативно-правових актів, зокрема суперечність підзаконних актів законам; високий ступінь загальності актів та відсутність чітких механізмів реалізації їх положень; недостатньо нечітке формулювання норм; неврегульованість юрисдикційних повноважень, обов'язків та відповідальності посадових осіб відповідних органів; невідповідність вимогам відповідних конвенцій та угод, до яких приєдналася Україна.

І ці недоліки знаходять свій прояв в реальному здійсненні взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами. Але, як ми вважаємо, їх подолання буде сприяти подальше висвітлення питань принципів та форм діяльності державних органів, основних напрямків її організації, а також оцінювання ефективності цієї діяльності. Отже, ми поки що лише констатуємо можливі форми прояву недоліків в правовому забезпеченні, зокрема взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, а їх конкретне виявлення та надання пропозицій щодо їх усунення буде реалізовано під час подальших наукових досліджень цього питання.

Література:

1. Колпаков В.К. Адміністративне право України / В.К. Колпаков. К.: Юрінком Інтер. — 1999. — с. 732

2. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Факт, 2003. — 384 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і годув. ред. В.Т. Бусел. — К.: Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2002. — 1440 с.
4. Волинка К. Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 240 с. — Бібліогр.: с. 229-232.
5. Шеремета П.М. Правове регулювання митної діяльності в Україні: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / П.М. Шеремета; Одес. держ. юрид. акад. — О., 1999. — 16 с.
6. Черданцев А.Ф. Теорія государства и права: Учебник для вузов / А.Ф. Черданцев. — М.: Юрайт, 2000. — 432 с.
7. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. — Харків: Кодекс, 2001. — 656 с.
8. Засулько С.С. Адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення техногенної безпеки в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / С.С. Засулько. — К., 2006. — 20 с.
9. Мельник Ю.В. Правове регулювання діяльності місцевих органів виконавчої влади: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Ю.В. Мельник. — К., 2006. — 18 с.
10. Клошниченко Є.Є. Нормативно-правове регулювання містобудівної діяльності / Є.Є. Клошниченко // Містобудування та терит. планування. — 2005. — Вип. 20. — С. 113-119.
11. Сараскіна Т.В. Організаційно-правові засади діяльності податкової міліції в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Т.В. Сараскіна. — Х., 2000. — 19 с.
12. Лукаш С.С. Нормативно-правове забезпечення ефективності управлінської діяльності ОВС України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / С.С. Лукаш. — Х., 2002. — 19 с.
13. Кичоть П.В. Міністерства в системі органів виконавчої влади України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / П.В. Кичоть. — В.М. Корсенького. — К., 2002. — 16 с.
14. Школик А.М. Адміністративно-правове забезпечення управлінської діяльності в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / А.М. Школик. — К., 2000. — 17 с.

Пидлявская И.В. Правовое обеспечение взаимодействия Государственной службы карантин растений Украины с правоохранительными органами. — Статья.

В статті отражені конституційні основи, структура, внутрішнє содержание і зовнішня форма правового забезпечення взаємодії Державної служби карантину рослин з правоохоронними органами, а також виявлені основні недостатки правового регулювання діяльності державних органів.

Ключевые слова: карантин, взаємодія, правоохоронні органи.

Pilyavska I.V. Legal Provision of Cooperation of Ukrainian State Service Of Quarantine of Plants with Law Enforcement Bodies. — Article.

In the article constitutional bases, structure, internal maintenance and external form of the legal providing of co-operation of Government service of quarantine of plants, are reflected with law enforcement authorities, and also the basic lacks of the legal adjusting of activity of public organs are educed.

Key words: quarantine, cooperation, enforcement bodies.

УДК: [342.7:347.99]:342.4(437.6)

Полетилко К.С.

Аспірантка каф. цивільного права і процесу
Волинського національного університету ім. Л.Українки.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ СУДОВОГО ЗАХИСТУ В ОСНОВНОМУ ЗАКОНІ СЛОВАЧЧИНИ

В статті йдеться про можливість судового захисту інформаційних прав і свобод людини на основі Конституції Словаччини.

Ключові слова: інформаційні права і свободи людини; судовий захист; Конституція Словаччини.

Постановка проблеми. Поступовий рух України до об'єднаної Європи можливий лише за умови сприйняття європейських підходів щодо розуміння та захисту прав людини та основних свобод. Це потребує змін як у правовій, так і судовій системі. Останнє можливе на основі дослідження шляхів захисту прав і свобод людини в країнах Європейського Союзу. Особливу цінність для формування законодавства і судової системи становить вивчення змін у законодавстві країн, які увійшли до Європейського Союзу останнім часом.

Хоча Україна прагне увійти до Європейського Союзу з часом, до світового інформаційного простору вона вже увійшла. Поряд із доступом до загальнолюдських цінностей, входження до світового інформаційного простору привело до появи загроз інформаційним правам і свободам людини. Основний шлях захисту прав і свобод людини від негативного впливу в галузі інформації є су-

довий захист. Особливої актуальності проблема набуває у зв'язку з тим, що як правова, так і судова система України суттєво відстають від розвитку інформаційної сфери. Усе сказане дає підставу стверджувати, що питання інформаційних прав особи, їх судовий захист і особливості судочинства є актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання судового захисту прав і свобод особи методом порівняльного правознавства досліджували Р.Регупевський, В.Маляренко, С.Ківалов, Д.Притика, М.Баймуратов та інші. З позицій судового захисту інформаційних прав та свобод Європейським судом в країнах Європейського Союзу проблему піднімали В.Манукян, С.Шевчук та інші науковці. Проте, спеціальних робіт, які спрямовані на дослідження судового захисту інформаційних прав і свобод саме в Словаччині обмаль.

Мета статті — дослідити як Основний Закон Словаччини (від 1.09.1992 р.) гарантує захист інформаційних прав і свобод людини, які падає можливість їх судового захисту, у чому особливості судочинства Словаччини.

Вклад основного матеріалу. У главі I розділу I «Основні положення» Конституції Словаччини зафіксовано, що Словачка Республіка є суверенна, демократична і правова держава, не пов'язана ніякою ідеологією чи релігією [1, стаття 1, пункт 1], яка визнає та дотримується загальних правил міжнародного права, міжнародні договори, якими вона пов'язана, інші свої міжнародні зобов'язання [1, стаття 1, частина 2]. Входження Словаччини в союз з іншими державами чи вихід з нього врегульований конституційним законом, що затверджується шляхом референдуму [1, стаття 7, част. 1].

Як член Європейського Союзу, Словаччина може передати здійснення частини своїх прав згідно міжнародного договору, який був ратифікований та вилучений на загальній нараді, визначеному законом чи на основі договору з Європейським Союзом [1, стаття 7, част. 2]. Наведена стаття є свідченням визнання Словаччиною обов'язкової юрисдикції Європейського суду з прав людини.

Міжнародні договори обов'язково проходять ратифікацію у Національній раді Словачкої Республіки [1, стаття 7, част. 4]. Що ж до раніше ратифікованих міжнародних договорів про права людини та основні свободи, то вони мають пріоритет перед законом [1, стаття 7, част. 5].

У розділі I «Сильні засади» глави II «Основні права і свободи» задекларовано свободу усіх людей і рівність їх в гідності та правах; основні права і свободи вважаються невіддільні, невідчужувані, не підлягають давності та не можуть бути відмінені [1, стаття 12, част. 1]. Порівнюючи згадану словацьку норму з українською 21 [2], яка визначає невідчужуваність та непорушність прав і свобод, бачимо, що словацька у більшій мірі розкриває юридичну природу прав людини та основних свобод, а значить, забезпечує більш всесторонній їх судовий захист. У першому випадку наголос ставиться на природно-правовому походженні прав людини та основних свобод; появою їх від народження, незалежно від часу, увіковічненням.

Значною мірою природно-правове походження прав людини та її основних свобод, їх універсальність підкреслює і частина 2 цієї ж статті; основні права і свободи гарантуються на всій території Словачкої Республіки усім незалежно від статі, раси, кольору шкіри, мови, віри та релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, національності чи причет-